

Nr 180.

Av herr Cassel, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till lånefond för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien.

(Lika lydande med motion i Första kammaren, nr 120.)

Stockholm den 27 januari 1953.

Leif Cassel.

Nr 181.

Av herrar Nilsson i Bästekille och Nilsson i Svalöv, om anordnande av övervaknings- och patrulleringstjänst med minsvepare till de svenska fiskarnas hjälp i södra Östersjön.

Ett svenskt fartyg, motorskonaren Dan, har försvunnit i södra Östersjön. Försvinnandet aktualiserar frågan om de svenska fartygens och fiskebåtarnas trygghet i vissa östersjöfarvatten samtidigt som sjöräddningsfrågorna åter kommit upp till diskussion.

Fiske- och trafikförhållandena i Östersjön har blivit allt riskablare sedan Sovjetunionen införde sin tolvmilsgrens. Till svårigheten att hålla reda på denna gränsdragning kommer vissa sjömilitära förhållanden längs södra östersjökusten. Det stora marinbasbygget som pågår där har föranlett vederbörande stater att skärpa kustbevakningen långt ut till havs. Många främmande båtar har prejats, förts in i hamn och utsatts för onödiga trafikasserier, därför att de misstänkts för brott mot en eller annan säkerhetsbestämmelse. Stora ekonomiska förluster har drabbat många fiskare som fått redskap och fångst beslagtagna utan att det blivit tal om ersättning från den beslagtagnande statens sida. Ej heller tycks svenska utrikesledningen i något sammanhang ha tagit upp ersättningsfrågan till behandling.

Bihang till riksdagens protokoll 1953. 4 saml. Nr 180—187.

En svensk patrullbåt i södra Östersjön är ett gammalt önskemål från svenska fiskares sida. Denna skulle bl. a. fungera som övervakningsfartyg för fiskeflottorna och som lots och vägvisare i samband med de sjögränsproblem som ofta uppstår för fiskebåtar med icke tillräckligt navigationsutbildat folk. Positionsupplysning, kontroll av att inga svenska båtar kommer in på förbjudna vatten eller i närheten av spärrområden, snabb assistens i sjönöd, hjälp med radioförbindelserna med svenska kusten och vid behov även enklare sjukvårdshjälp är några av de funktioner som den svenska patrullbåten skulle fylla.

Det har visat sig att behandlingen i östtyska, polska och ryska hamnar numera tenderar att bli summarisk när det är fråga om utländska fartyg och deras besättningar. Det har i andra sammanhang omvittnats att vår konsulära representation har svårt att med sina begränsade möjligheter bevaka de svenska intressena i dessa områden, detta inte minst därför att den stat som omhändertar svenska båtar eller svenska medborgare, ibland under lång tid underlåter att lämna upplysningar om dessa åtgärder.

En svensk patrullbåt i södra Östersjöns fiskevatten torde i viss mån kunna hjälpa svenska båtar att undvika de största riskerna, och samtidigt bör den kunna få rapport om de intermezzon som inträffar och vidarebefordra dem till svensk myndighet för vidare handläggning. Överenskommelse mellan den svenska utrikesrepresentationen och vederbörande staters sjöövervakningstjänst, hamnpolis etc. torde också kunna träffas om omgående rapporter till detta bevakningsfartyg beträffande eventuella ingrepp mot svenska fiskebåtar eller andra fartyg.

Blekinge fiskarförbund har vid ett flertal tillfällen i skrivelser till Kungl. Maj:t begärt att en svensk patrullbåt skall ställas till östersjöfiskarnas förfogande. Samma krav framfördes bl. a. i motioner (I: 238 och II: 310) till 1952 års riksdag, då också ett med svenska östersjöfisket nära sammanhängande problem i annat avseende togs upp, nämligen frågan om en svensk kustradiostation på sydkusten. Den skulle förbättra kontakten mellan de svenska fiskarna och svenska kusten, liksom även signalsamarbetet mellan olika instanser inom den internationella sjöräddningstjänsten runt Östersjön.

I sitt utlåtande nr 25 till motionerna om patrullfartyget fann utskottet att motionärernas förslag vore värt beaktande, men att man tills vidare borde avvakta utvecklingen.

Utvecklingen i Östersjön synes icke förbättras bl. a. på grund av den marina upprustningen på ett flertal håll och den därmed ökade örlogstrafiken. Ytterligare stora basbyggen pågår och sålunda har till exempel Rügenfarvattnen avspärrats från svensk trafik. Under det föregående året har vi två exempel på de risker som följer på den utvidgade gränsdragningen och upprustningen på kusten på andra sidan Östersjön; två svenska, obeväpnade flygplan har nedskjutits.

I nuvarande statsfinansiella läge torde utgifterna för patrullbåtsverksamhet i södra Östersjön bli kännbara. Det kan emellertid ifrågasättas om icke denna patrulleringstjänst skulle kunna äga rum inom marinens kostnadsram. Sålunda finns i Karlskrona två minsvepare som skulle kunna utrustas för ändamålet utan större kostnader. Det är möjligt att dessa skulle kunna svara för den här ifrågasatta patrullerings- och övervakningstjänsten utan allt för stora extra kostnader. Därigenom skulle ur marinens synpunkt också den fördelen kunna vinnas, att utbildningen i långfärdstjänst får ett värdefullt kompletterande inslag.

Den svenska fiskeflottan i södra Östersjön består av flera hundra fartyg. Besättningarna uppgår till flera tusen man och det svenska fisket på dessa gamla fiskevatten spelar en icke föraktlig nationalekonomisk roll. De svenska fiskarna har fortsatt sitt yrke under förhållanden som stadigt försämrats genom en rad olika faktorer. Det synes oss därför vara skäligt att staten genom en åtgärd som icke innebär några större utgifter tar vara på dessa yrkesfiskares intressen och visar sin uppskattning av deras insatser genom att ge dem ett nödvändigt skydds- och hjälporgan.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning av möjligheterna att snarast möjligt och till rimliga kostnader verkställa regelbunden övervaknings- och patrulleringstjänst med svenska minsvepare till de svenska fiskarnas hjälp i södra Östersjön under fiske-säsongerna.

Stockholm den 27 januari 1953.

Jöns Nilsson.

Eric Nilsson

i Svalöv.
